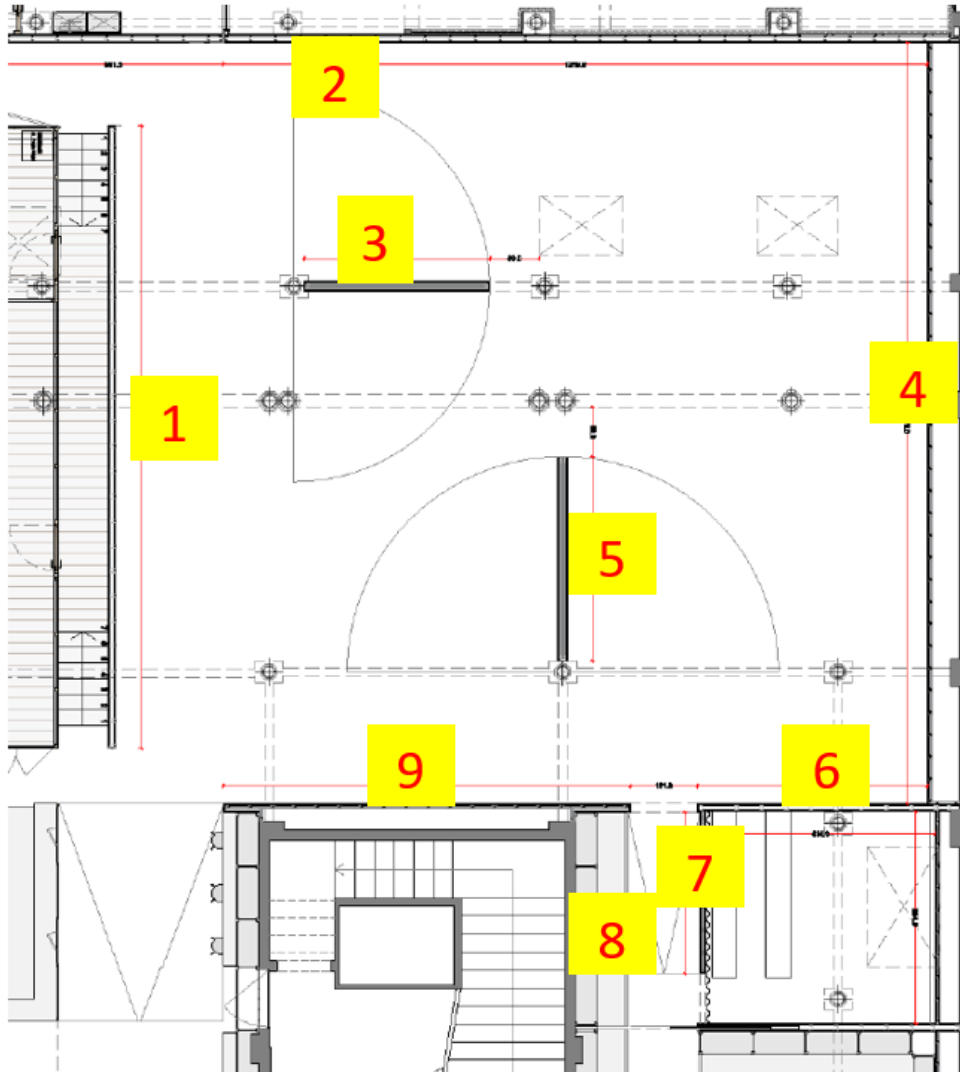

CATALÀ

LAIA ABRIL. ON ABORTION

Textos de sala

1

Durant segles, les persones han buscat formes de retardar o interrompre l'embaràs. Avui dia, finalment existeixen mitjans d'avortament segurs i eficients, tot i que encara hi ha dones de tot el món que continuen utilitzant mètodes casolans antics, il·legals o arriscats: cada any, quaranta-set mil dones de tot el món moren a causa d'avortaments fallits. En tots els països i religions, milions de dones es veuen privades de les

tecnologies de l'avortament, per llei i per coerció social, i es veuen obligades a portar els seus embarassos fins al final contra la seva voluntat. Algunes són menors i víctimes de violació. Per a moltes, l'embaràs no és viable o els representa un risc per a la salut. Però tot intent d'avortament pot ser criminalitzat.

El nou projecte a llarg termini de Laia Abril, ***A History of Misogyny***, és una recerca visual realitzada a través de comparacions històriques i contemporànies. En el seu primer capítol, ***On Abortion***, Abril documenta i conceptualitza els perills i danys causats a les dones per la seva falta d'accés a l'avortament de forma legal, segura i gratuïta. Continuant amb la seva meticulosa metodologia de recerca, Abril recorre al passat per fer ressaltar la llarga i contínua erosió dels drets reproductius de les dones fins als nostres dies.

CONDÓ DE BUFETA DE PEIX

Els preservatius més antics estaven fets generalment de bufeta de bagra o d'esturió i van estar en ús fins al segle XIX. També van ser habituals els d'intestí de xai net, tallat i assecat. Com que cap d'aquests materials és gaire elàstic, els condons antics havien de subjectar-se al penis amb una cinta. Eren, a més, cars. Una cop usats, els condons es rentaven i assecaven amb cura, fregant-los amb segó i oli per evitar que s'esquerdessin.

CONDÓ DE BUDELL D'OVELLA

Un altre tipus de condó primitiu estava fet amb intestí cec d'ovella. Es considerava que els xais de tres mesos proporcionaven els de millor grandària. Encara que una ovella només té un apèndix, aquests condons es van produir en gran quantitat i van ser molt utilitzats. Encara avui es continuen venent als Estats Units, però no a Europa, ja que no compleixen les normes de la Unió Europea.

ANTICS ANTICONCEPTIUS ÀCIDS

S'atribueix a Casanova, al segle XVIII, l'ús de llimones com a anticonceptius. Es col·locava dins de la vagina una llimona tallada per la meitat i espremuda, a fi de bloquejar l'esperma durant l'acte sexual. Antigament, ja era sabut que l'esperma mor ràpidament en un entorn àcid; d'aquí l'ús ocasional d'esponges o teixits xopats en vinagre. En l'antic Egipte s'utilitzava igualment fem de cocodril. Tots aquests mètodes són insegurs i d'escassa efectivitat. Es tracta de materials difícils de col·locar amb precisió davant de l'entrada de l'úter i no es mantenen fixos durant l'acte sexual. Poden ser a més perillosos si entren en contacte amb el coll uterí o si són empesos a l'interior de l'úter mateix.

DUTXA VAGINAL

La dutxa vaginal va ser un dels mètodes anticonceptius més corrents al segle XIX, encara que en realitat oferia poca protecció contra l'embaràs. Consistia en un tub fi i una bomba cilíndrica de metall o porcellana que contenia un líquid d'irrigació. Si una dona desitjava evitar l'embaràs amb aquesta dutxa, havia d'inserir-se el tub per la vagina i obrir el tap per deixar fluir el líquid, que després es vessava sobre una galleda col·locada a terra, teòricament arrossegant-hi l'esperma.

GOSSIPOL

Aquest oli de llavors de cotó és un eficaç anticonceptiu masculí. Va ser descobert a la Xina per un metge rural que va associar la molt elevada taxa d'infertilitat entre els pagesos amb la seva dieta, amb l'alt consum de llavors de cotó. El 1972 el govern xinès va posar en marxa un assaig mèdic massiu amb el gossipol entre més de 8.000 homes. Els resultats van ser concloents, mostrant que gairebé la meitat dels subjectes eren infèrtils. No obstant això, el gossipol també tenia, pel que sembla, efectes secundaris greus, per la qual cosa va deixar d'emprar-se com a anticonceptiu.

DIFERENTS INSTRUMENTS IL·LEGALS

Al llarg del segle XX, instruments com els que aquí es mostren van ser utilitzats per a dur a terme avortaments il·legals. Els fòrceps i els espèculs obrien el coll de l'úter (i encara avui s'empren en exàmens i operacions ginecològiques rutinàries). En el cas dels avortaments en fase d'embaràs avançada s'utilitzaven instruments punxeguts com el catèter urinari per a escombrar l'úter, així com alguns utensilis casolans com els penjadors de roba. Eren instruments summament perillosos a causa de l'alt risc de perforació d'altres òrgans com l'úter, la bufeta o l'intestí.

EL MÈTODE DE L'AGULLA DE FER MITJA

En la il·lustració es pot veure, en secció transversal tridimensional, un intent d'avortament utilitzant una agulla de fer mitja. En els llocs on l'avortament és il·legal, les dones que queden embarassades en contra de la seva voluntat poden esperar fins que l'embaràs és visible (entre quinze i divuit setmanes) abans de prendre mesures. És llavors quan persones no professionals s'ofereixen a fer-les avortar d'una manera que posa en perill les seves vides en intentar provocar un part prematur mitjançant la introducció d'un instrument punxant pel coll de l'úter fins a arribar al sac amniòtic.

SABÓ I XERINGUES PER A ÈNEMES

Els cilindres amb èmbol s'han usat des del segle XV per fer rentades intestinals. A partir de la dècada de 1920 es van adaptar com a instruments per a efectuar avortaments mitjançant la injecció en l'úter d'un líquid sabonós o astringent. Atès que tenen altres usos, aquestes xeringues compleixen el requisit més important en un instrument clandestí d'avortament: no aixequen sospites. Amb tot, pel fet de ser instruments deficients des del punt de vista mèdic i higiènic, juntament amb les perilloses substàncies usades sovint com a líquid de rentada, s'han cobrat les vides de moltes dones.

VARETES DE FUSTA I PLÀSTIC

La interrupció de l'embaràs està prohibida en gairebé tots els països africans, degut moltes vegades a lleis heretades d'èpoques colonials. Per aquesta raó és freqüent que siguin no professionals o les dones mateixes els qui realitzin els avortaments il·legals emprant objectes punxants com branques o espines llargues per a perforar el sac amniòtic durant el quart o cinquè mes de gestació. La pèrdua de líquid així provocada fa que als dos o tres dies neixi un embrió mort. És un mètode que pot donar lloc a complicacions com hemorràgies o infeccions fatals. Els objectes de la fotografia van ser extrets quirúrgicament pel doctor Christian Fiala i els seus col·legues a Kampala (Uganda) el 2002.

DRON ABORTIU

El 27 de juny de 2015 l'organització Women on Waves va dur a terme el vol inaugural d'un "dron abortiu" des de Frankfurt de l'Oder, a Alemanya, fins a Słubice, a Polònia. El seu carregament: píndoles abortives. L'avortament és legal en tota la Unió Europea excepte a Polònia i Malta. El nombre oficial d'avortaments portats a terme a Polònia, un país de 38 milions d'habitants, és de tan sols 750 l'any. Women on Waves afirma que la xifra real ronda els 240.000 mil anuals.

2

Magdalena, 32 anys, Polònia

Va ser el 17 de desembre de 2014. Em vaig fer la prova de l'embaràs i em va donar positiva. Sóc gai; no vull parlar de com vaig quedar encinta. No tinc clar si he superat ja la meva pena per l'avortament. Alguna vegada penso en això i a vegades em poso a plorar. Però no gaire, i no pas perquè ho lamenti. No ho lamento. Sé que vaig prendre la decisió correcta, l'única possible. Va ser l'experiència més dura de la meua vida. Ara sóc una persona diferent. I em sento orgullosa de mi mateixa”.

“Un dijous vaig anar a veure a la meua ginecòloga. És una feminista clarament favorable a la lliure elecció. Em va enviar a un ginecòleg de confiança que fa exàmens amb ecografia. Quan em va confirmar l'embaràs vaig saber exactament el que havia de fer. Jo sóc militant feminista i conec els obstacles que hi ha a Polònia per avortar. És il·legal excepte en casos d'agressió sexual, deformació greu del fetus o perill per a la vida de la mare. Li vaig comentar clarament al doctor de l'ecografia. Al principi es va mostrar dubtós”.

“Hi ha un medicament anomenat Arthrotec que és una combinació de diclofenac i misoprostol, usats per a tractar l'artritis òssia i l'artritis reumatoide. Es pot aconseguir amb recepta a la farmàcia i usar-ho per a provocar un avortament. Una altra alternativa és comprar píndoles abortives en el mercat negre, però no hi confio: hi ha molts venedors de píndoles abortives falses que són molt cares i no fan res. Així que vaig contactar amb una col·lega que és estomatòloga i li vaig mentir explicant-li que la meua mare necessitava Arthrotec pels seus problemes d'esquena. Va haver-hi sort i el diumenge ja tenia la recepta”.

“La nit del 22 de desembre de 2014 em vaig quedar a casa de la meua amiga Tomo. Cap a les deu em vaig prendre la primera píndola a la seva cuina. L'Arthrotec es pren en tres fases: quatre píndoles cada tres hores, tres vegades. És molt desagradable. No pots només empassar-te la pastilla. Cal mantenir-la sota la llengua fins que es desfà i després escopir la petita part de l'analgèsic diclofenac. Les pastilles són amargues i la boca se't queda entumida. Vaig trigar gairebé una hora per a les primeres quatre pastilles. El sagnat va començar dues hores i mitja després de la primera tanda”.

“Em sentia fluixa i amb fred. La Tomo em va preparar unes patates amb remolatxa. També xucriu, que recordo que em venia moltíssim de gust. Em feia falta algú que cuidés de mi. Em va resultar difícil haver de triar una persona, però la Tomo no va fer preguntes i va estar donant-me suport del tot des del principi fins al final d'aquella experiència”.

“Després de les pastilles em vaig dutxar diverses vegades, canviant-me sovint de tovalloles. Vam estar veient Stardust, amb Claire Danes i Robert De Niro. Sempre em relaxen. El dia i la nit següents vaig estar dormint gairebé tot el temps. Però no deixava de sagnar. Començava a estar una mica preocupada, així que vaig cridar el meu metge. Pel que sembla no havia acabat de purgar del tot, segons em va dir, i em va recomanar prendre una altra tanda de pastilles. També em va receptar antibiòtics. La segona vegada va ser una cosa horrorosa. Estava donant a llum, literalment”.

“Em vaig presentar a l'hospital del meu metge el 31 de desembre. Vam fer com que no ens coneixíem. Ell ja m'havia dit el que havia d'explicar: 'Estic embarassada. He començat a sagnar fa poc. Espero que tot estigui bé, si us plau, facin-me una revisió mèdica'. El pla era que ell diria que el fetus estava mort i llavors em farien un raspap per a eliminar els coàguls de sang que quedessin. Ell em picava l'ullet quan havia de dir 'sí' o 'no' a l'operació. Resultava absurd i humiliant alhora”.

“Em van operar al matí següent. Va ser la primera vegada en la meua vida que m'han anestesiat. Estava massa adormida per tenir por. Em vaig quedar a l'hospital fins a última hora de la tarda. Vaig parlar una altra vegada amb el doctor. Li vaig donar moltíssim les gràcies. No sé què hauria estat de mi sense les seves orientacions i consells; va contestar a les meves trucades de telèfon i després em va tractar en un entorn hospitalari legal i segur. Podia haver passat qualsevol cosa, però vaig tenir sort. De seguida em vaig recuperar”.

“Però em vaig quedar traumatitzada. Recordo haver estat estirada al llit, dos dies abans de prendre les píndoles, amb la mà damunt de la panxa i pensant en com de bonic seria poder seguir endavant amb l'embaràs. Vaig plorar molt el dia en què vaig prendre les pastilles. A la Tomo li explicava com volia fer-ho i alhora no fer-ho, tota la tristesa irracional que sentia, malgrat que no volia tenir un bebè, no llavors, ni probablement mai. Eren les hormones. Però també era una mica més; no pots parlar-hi sense haver passat per això. Vaig estar de dol durant algun temps”.

“Més tard vaig crear un grup privat a Facebook perquè les dones poguessin ajudar-se entre elles, intercanviar adreces i números de telèfon de metges de confiança i aconsellar-se. A vegades contacta amb mi alguna dona i li passo tota la informació i els contactes que tinc. Crec que és el mínim que puc fer. Conservo encara algun record relacionat amb el meu avortament, com una foto de l'ecografia del fetus. A vegades em fan venir ganes de tirar-la. Però mai ho faig”.

Justyna, 40 anys, Polònia

“Això va passar el 2006. Era el meu quart embaràs; tenia ja tres fills i amb problemes amb el meu marit (ara el meu ex). El vaixell avortista holandès havia arribat a Polònia i vaig sentir que hi havia disponible un nou medicament. Em va costar algun temps aconseguir les pastilles. Ho vaig fer tot a casa meva, al lavabo, amb molta por que pogués passar-me alguna cosa. Els meus fills estaven a casa. Vaig trigar dues setmanes a assimilar totes les meves sensacions, però després em vaig sentir alleujada. Ara sóc una altra: em sento capaç de prendre les meves pròpies decisions”.

“Ara porto un fòrum que ofereix informació i suport a les dones poloneses que volen avortar. Fa poc vam tenir problemes amb la policia, que ens demanava dades d'una usuària del fòrum que, segons deien, estava embarassada de 17 setmanes. Vam tancar el lloc. M'encarrego també d'un telèfon anònim d'informació al qual a vegades truquen dones per a assegurar-se que ho fan bé abans de prendre's les pastilles abortives. Rebo unes cinc trucades diàries, i els dies de més activitat són els dilluns i els divendres”.

“Això és simplement mifepristona. Tenia a casa una mica de misoprostol [un abortitzant] però el vaig donar a una dona que estava en estat molt avançat i la seva comanda [de píndoles per a l'avortament comprades a l'estranger] s'havia quedat a la duana. Tenir un avortament a casa no és com anar al cinema; pot ser molt perillós. No s'han de prendre les pastilles una vegada passades les 12 setmanes; les dones que ho fan poden acabar a l'hospital. Allà han de simular que estan tenint un avortament espontani, per por que si diuen la veritat els metges els hi neguin el tractament”.

“A l'inici del meu període de voluntària al telèfon de suport va trucar una dona dient que tres o quatre mesos abans havia pres el misoprostol però que ara estava a casa seva i feia poc que havia donat a llum a una criatura morta. Tota commocionada, havia ficat el cos dins el frigorífic en un bol. Una vegada passat el pànic, el va enterrar al jardí. Jo era l'única persona a la qui ho havia explicat. No vaig saber què fer, així que vaig cridar l'organització pel dret a l'avortament Women on Web. Allà em van explicar que les pastilles no sempre funcionen. Aquell havia estat un d'aquests casos”.

18 QUILOS

«Una pedra de 18 quilos de pes va constituir [l'any 1915] el cos del delicte en la causa penal contra Maria R. Durant diverses nits aquesta jove serventa catòlica i soltera es va ficar al llit i es va col·locar aquesta pedra sobre l'abdomen fins que no es va trobar bé. Poc després de la quarta vegada que ho feia va començar a sagnar i a sentir fortes contraccions abdominals i lumbars fins que el fetus va ser expulsat dies més tard. [...] L'acusada va ser declarada culpable. Va renunciar a apel·lar dient que acceptava el càstig i que desitjava que comencés immediatament». — Cartel·la del Museu de la Prevenció i Interrupció de l'Embaràs, Viena (Àustria).

LA PARRA MORTAL

«La Samita, una dona de 35 anys, mare de dos fills, viu prop de Calcuta. Des que fa 10 anys va néixer el seu primer fill que ha recorregut en tres ocasions a mesures extremes per a provocar-se un avortament. En una d'elles es va inserir en l'úter una petita tija de parra, la qual cosa li va causar una forta hemorràgia i dolors aguts. Va acabar a l'hospital, on una doctora li va dir que si l'atenció mèdica s'hagués retardat un dia més estaria morta», diu Ninuk Widyantoro, directora de la Fundació per a la Salut de la Dona d'Indonèsia. L'Índia té una de les legislacions sobre l'avortament més avançades d'Àsia. No obstant, això no garanteix l'accés a uns serveis en condicions sanitàries segures. El 2013 moria a l'Índia una dona cada dues hores a causa dels avortaments precaris.

VERÍ, PESTICIDA I DESESPERACIÓ

Les substàncies tòxiques constitueixen un mitjà habitual i perillós d'interrupció de l'embaràs. Es té coneixement de dones que s'han introduït per via vaginal pebre de caïena, aiguarràs o ginebra; que han menjat pólvora o fongs; que han begut blau de rentar, lleixiu, blanquejador i fins i tot mercuri calent (segons un document xinès de fa 5.000 anys). Aquestes substàncies poden acabar amb la gestació, però igualment poden causar gangrena, psicosi o la mort. També és possible trobar ingredients verinosos en certes píndoles abortives del mercat negre, sovint amb l'etiqueta "misoprostol", entre d'altres noms.

DES DE BANYS BULLENTS FINS A MOSSEGADES DE GOS

Durant generacions, un bany abrasador ha anat associat a la interrupció de l'embaràs i a l'avortament. En un text sànscrit del segle VIII ja es recomana posar-se damunt d'una olla bullint amb cebes per a avortar, i una tècnica semblant era utilitzada per les dones jueves al Lower East Side de Manhattan al començament del segle XX. Durant molt de temps s'ha cregut que el dolor i les impressions violentes provoquen l'avortament espontani: el 1870 alguns avortistes encara extreïen sense anestèsia peces dentàries a les pacients. Plini el Vell (23-79 d. de C.), Dioscòrides (40-90 d. de C.) i el Pseudo-Galè (129-216 d. de C.) citen mètodes abortius igualment ineficaços a base de xocs, incloent-hi la mossegada d'un gos.

PENJA-ROBES

Es té notícia de dones embarassades que per desesperació han furgat dins seu amb agulles de fer mitja, barbes de balena, plomes de gall dindi, barnilles de paraigua o amb el tristament cèlebre penja-robes. Tots aquests objectes poden provocar infeccions, hemorràgies, l'esterilitat o la mort. Les partidàries del dret a avortar han utilitzat el penja-robes de filferro com a símbol del que el moviment contrari a la lliure elecció pretén ignorar. La ironia és que aquest perillós mètode casolà estigui avui en auge als Estats Units en fallar en aquell país l'accés a un avortament legal i segur.

UNA NIT AL RAS

Dormir a la neu és un recurs desesperat que en climes freds emprenen sovint les dones per acabar amb un embaràs. Abandonar a la intempèrie els nounats (o llançar-los a un riu) va ser també un mètode habitual d'infanticidi a l'edat mitjana. Al Brasil l'infanticidi és un costum cultural entre més de 20 grups indígenes: els nens que neixen bessons, amb

alguna deformitat física o són producte de relacions sexuals il·lícites, poden acabar abandonats a la selva, enterrats o enverinats.

LA SOLUCIÓ ORAL

Per avortar durant el primer trimestre algunes dones d'El Salvador preparen una infusió a base de dues plantes, la ruda i el *chipilín*. És una combinació més en la interminable llista de drogues i menjars als quals s'atribueixen efectes abortius, entre altres el trèvol barrejat amb vi blanc, el cogombre del diable, el lliri pudent, l'om vermell, el llevat de cervesa, el meló, la pastanaga silvestre, l'àloe, la papaia, les formigues picades, el pèl de camell, el plom, la belladona, la quinina o la magrana. O finalment, la inanició voluntària.

LLANÇAR-SE PER L'ESCALA

Vegeu, també, colpejar-se l'estómac amb una maça per a carn, fer-se una sagnia, fer exercicis esgotadors, saltar, muntar en un carro que trontolli, passar amb moto per sobre de sots, carregar grans pesos, fer-se massatges d'oli calent o ser sacsejada per dos homes fornits. «No sé com reaccionar davant la meva cosina [...] que va quedar embarassada i va avortar donant-se cops de puny a l'estómac [...] i ara continua sent “pro vida”. Ella diu que això no compta perquè no va acudir a un metge per fer-ho». — Anònim.

Marta, 29 anys, Polònia

“El 2 de gener de 2015 vaig viatjar a Eslovàquia per avortar. Estava massa espantada com per prendre pel meu compte unes pastilles abortives. I si alguna cosa sortia malament? Vaig decidir, per tant, que fos un avortament quirúrgic en una clínica de l'estranger. M'atabalava el fet de demanar diners prestats per fer-ho i em sentia frustrada i sola per no poder explicar-li a ningú el que passava. El pitjor va ser parlar amb la meva parella, molt contrari a l'avortament. Així i tot, després em vaig sentir més forta i madura”.

“Em vaig quedar encinta durant el nadal; després vaig haver d'esperar unes setmanes abans de poder fer el viatge. Estava tan preocupada per evitar-ho i estalviar-me els diners que primer vaig intentar interrompre l'embaràs jo sola. La nit abans de marxar em vaig fer un bany d'aigua calenta i em vaig empassar aspirines per a provocar un avortament espontani. Volia sentir-me més forta que la llei. Però no ho vaig aconseguir perquè vaig tenir por de fer-me mal. Quan vaig preparar la maleta pel viatge de quinze hores només vaig portar roba interior, aquella camisa de dormir que no m'agrada gens i quatre-cents quaranta cinc euros per pagar la intervenció”.

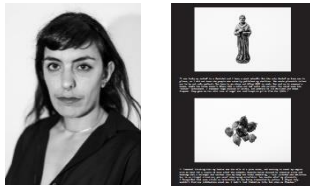
“Quan per fi vaig fer el viatge estava ja de set setmanes. Vaig esperar fins a una estació de servei de Cracòvia i allà vaig pujar a una furgoneta amb altres dues noies embarassades. Vam trigar unes tres hores en arribar a Sliac, on hi ha una clínica que tracta dones poloneses. De camí vaig trucar la meva parella (que ja no ho és) i ell em

va insistir en que no ho fes. Quan li vaig comentar el molt atapeïdes que anàvem, em va dir: 'Perfecte. A les assassines cal tractar-les com al bestiar'".

ZIKA

El mosquit *Aedes aegypti* transmet el temut virus del Zika a les dones embarassades, que al seu torn poden encomanar-lo al fetus o al noutat. Els últims episodis de Zika han anat associats a casos de microcefàlia en bebès, una malformació que es coneix com a *síndrome congènita de Zika* (SCZ). A mitjans de 2017 hi havia confirmats 2.385 casos de SCZ. Se sospita que 7.246 casos més poden estar relacionats amb el virus. L'Organització Mundial de la Salut ha recomanat que a Llatinoamèrica es faciliti l'accés a l'avortament a les embarassades infectades per Zika, si bé aquest protocol es troba restringit al Brasil, Panamà, Veneçuela, Colòmbia, Guatemala, Hondures, Haití, Paraguai i El Salvador. Les autoritats sanitàries de diversos països, entre ells El Salvador, simplement aconsellen a les dones que evitin quedar embarassades durant un període de fins a dos anys.

Lucía, 37 anys, Xile

"Va succeir quan jo tenia 24 anys. M'havien agredit sexualment i al cap de quatre o cinc setmanes em vaig trobar amb que estava encinta. En aquella època a Xile l'avortament era il·legal en tots els casos. Aconseguir fer-ho va ser tot un calvari. Em feia por que els presumptes metges que el practicaven la poguessin pifiar o em matessin i m'esquarteressin. Però al final tot va sortir bé, i vaig muntar una festa per a celebrar-ho amb les persones que m'havien ajudat".

"Per sort la meva mare és feminista i jo tinc bons contactes. Però l'únic metge que coneixia estava a la presó, de manera que no vaig saber qui s'encarregaria de fer l'avortament. Tot l'assumpte es va fer de manera molt poc mèdica. Has d'anar-hi sola i portar cinc-cents euros en metàl·lic. Acabes a casa d'algú, on la infermera no va vestida d'infermera i porta les ungles pintades. Tampoc coneixes el 'doctor' abans d'allò. Me'n recordo d'unes enormes estàtues de sants i uns pòsters de Jim Morrison i Homer Simpson. Em van donar te amb moltíssim de sucre i unes píndoles anticonceptives dels anys seixanta".

"Recordo haver pensat que el meu fetus era de la grandària d'un os de pruna i haver desitjat cobrir-me la vagina amb la mà durant un parell de dies després de l'operació. Malgrat estar atordida amb tanta pastilla per dormir i saber que un estrany havia estat furgant-me dins el cos i m'havia extret alguna cosa, em vaig sentir alleujada i satisfeta. No obstant això, en una situació il·legal mai deixes de ser vulnerable. Dos mesos després d'allò vaig reconèixer la mateixa clínica a la televisió: la policia l'estava desmantellant. Vaig resar perquè no trobessin informació sobre mi. No només havia posat en risc la meva vida, sinó també la meva llibertat".

3

LA PROVA DE LA GRANOTA

Entre les dècades de 1930 i 1950 milers d'exemplars de granota d'ungles africana van ser exportats arreu del món per a utilitzar-los en proves d'embaràs. S'injectaven mostres d'orina humana a les potes posteriors de granotes femella, i si l'endemà la granota ovulava, significava que la dona de la qual procedia l'orina estava molt probablement encinta.

QUINOA, ORENGA, CLAU I ARREL DE LLIMONA

De la infusió d'aquestes plantes, que poden aconseguir-se a San Salvador, s'obté un beuratge de gust desagradable que les salvadorenques utilitzen per a avortar durant el primer trimestre. Segons el doctor O., un dels pocs metges en la consulta dels quals s'atén correctament les dones amb embarassos no desitjats, el remei té una taxa d'efectivitat del 60%. En la qüestió de l'avortament El Salvador és un dels països més restrictius del món. El procediment és il·legal en tots els casos i circumstàncies, i les dones que el duen a terme s'enfronten a penes de presó de fins a vuit anys. Hi ha hagut almenys disset casos de dones salvadorenques condemnades a quaranta anys de presó, acusades d'homicidi després d'haver sofert avortaments prematurs.

KL, 32 anys, Perú

“Em vaig quedar embarassada als disset anys. Després d'un examen mèdic durant el meu primer trimestre, el personal de l'hospital em va dir que parlés amb el metge. Vaig saber que alguna cosa anava malament; els havia vist escriure la paraula “anencefàlic”. En el quart mes el doctor va confirmar que l'embaràs no era viable i havia d'interrompre's. Però quan vaig acudir a la cita em van dir que la direcció de l'hospital havia denegat la intervenció. El part va ser molt dur. Vaig haver de donar de mamar al bebè, que va morir als tres dies. El 2015 un judici internacional va dictaminar que haurien d'haver-me fet l'avortament”.

4

INCUBADORA HUMANA

El 27 de novembre de 2014 una dona irlandesa de vint i pocs anys va ser hospitalitzada amb maldecaps i nàusees. Dos dies després, la dona, mare de dos fills, va patir una caiguda i va ser impossible reanimar-la. El 3 de desembre va ser declarada en estat de mort cerebral. Estava en la quinzena setmana de gestació i, en contra dels desitjos de la seva família, va ser mantinguda amb vida mitjançant respiració assistida. Finalment, un cop escoltat l'informe mèdic en què es deia que el fetus gairebé no tenia probabilitats de sobreviure, el tribunal suprem irlandès va dictaminar que la màquina que la mantenia

amb vida podia desconnectar-se. Segons la vuitena esmena, incorporada al 1983 a la constitució irlandesa, el nonat gaudeix dels mateixos drets que la seva mare.

LA FINESTRA DE LA VIDA

Aquesta finestreta, a la paret d'un convent polonès, pot obrir-se des de l'exterior perquè les mares hi dipositin els bebès no desitjats. Una vegada tornada a tancar la finestra, salta una alarma per a alertar les monges que ha arribat un orfe. El "torn dels nens", denominat *okno zycia* ("finestra de la vida") en polonès, *baby hatch* en anglès i *ruota dei trovatelli* en italià, ha existit d'una forma o una altra des de fa segles i a tot el món. Les Nacions Unides han expressat recentment la seva preocupació per la proliferació d'aquests punts de recollida a Europa: entre 2002 i 2012 dos centenars d'aquests torns s'han instal·lat en diferents països europeus, entre ells, Alemanya, Àustria, Suïssa, Polònia, República Txeca i Letònia. De 2002 a 2012 més de 400 nens europeus han estat abandonats d'aquesta manera.

Neil, 33 anys, Irlanda

"El 2010 la meua dona Michelle i jo vam saber que estàvem embarassats. Ella estava exultant, encara que a mi allò em preocupava, sent realista, perquè la Michelle portava lluitant contra el càncer des de 2001 i era terminal. Per desgràcia, el tractament de quimioteràpia va danyar l'embrió abans de saber ni que existia. Com que no era probable que la Michelle superés un part, el seu oncòleg va recomanar un avortament. Ella no volia, però no teníem una altra opció. Per a sorpresa nostra, a l'hospital universitari de Cork es van negar a realitzar la intervenció".

"L'hospital ens va dir que la vida de la Michelle no estava en perill imminent per culpa de l'embaràs. El metge de la Michelle ens va ajudar a coordinar un viatge a Anglaterra, on la llei és més flexible. La Michelle era anglesa, però no disposava de passaport. A causa dels seus problemes de salut no tenia planejat fer cap viatge. La paperassa ens va tenir esperant dos mesos, durant els quals, a més, es van negar a tractar-li el càncer [a causa de l'embaràs]. El viatge va ser un malson, perquè estava molt malalta i descoratjada. Les pastilles no li feien efecte. Al final es va sotmetre a una intervenció quirúrgica que va suposar un enorme cop per a la seva salut".

"La Michelle es va mostrar molt activa en els mitjans de comunicació criticant a l'Estat. El [Govern irlandès] va acabar pagant-li una indemnització per aquella injustícia. Abans de l'embaràs la Michelle havia estat responent molt bé al tractament i els doctors deien que podia arribar a viure cinc anys més. Era una persona molt espiritual i optimista. Però en tornar d'Anglaterra li van fer un altre escàner i es va veure que el càncer s'havia tornat més agressiu i s'havia estès al cervell. Va morir al novembre de 2011".

CAUSA DE LA MORT: AVORTAMENT IL-LEGAL, POLÒNIA

Al març de 2005 una dona polonesa de 21 anys anomenada Karina va morir per hemorràgia massiva en ser sotmesa a un avortament il·legal en el domicili particular d'un ginecòleg. L'avortament és il·legal a Polònia excepte en casos de violació, de greu malformació del fetus, o quan la vida de la mare corre perill .

CAUSA DE LA MORT: AVORTAMENT IL-LEGAL, BRASIL

Al setembre de 2014 moria l'Elizângela, de 32 anys, després que li deixessin un tub de plàstic a l'úter en una clínica il·legal d'avortaments. Les complicacions posteriors a l'avortament, que afecten cada any gairebé 200.000 dones al Brasil, s'han convertit en la tercera causa de mortalitat materna. Al Brasil l'avortament només es pot portar a terme si el fetus pateix d'anencefàlia, posa en perill la vida de la mare o és el resultat d'una violació.

CAUSA DE LA MORT: NECESSITAT DE CONSENTIMENT PATERN, ESTATS UNITS

La Becky va morir a Indiana al setembre de 1988 a causa de les complicacions derivades d'un avortament il·legal. Tenia 17 anys. Els seus pares diuen que la Becky es va veure obligada a sotmetre's a una operació sense garanties per culpa de la legislació estatal, que per a un avortament exigeix el consentiment dels pares. Als Estats Units, quan es tracta de l'avortament d'una menor, 37 estats requereixen la intervenció dels pares i 21 el seu consentiment. A Espanya, Portugal, Grècia, Dinamarca, Turquia, l'Índia, Aràbia Saudita i l'Uruguai és necessària la notificació o autorització parental.

CAUSA DE LA MORT: AVORTAMENT DENEGAT, REPÚBLICA DOMINICANA

L'Esperancita va morir de leucèmia a l'agost de 2012 a la República Dominicana. Tenia setze anys i durant gairebé un mes li havien denegat la quimioteràpia perquè estava encinta. A la República Dominicana, El Salvador i Nicaragua l'avortament és il·legal sota qualsevol circumstància.

CAUSA DE LA MORT: AVORTAMENT IL-LEGAL, UGANDA

Al desembre de 2015 moria la Irene, de 19 anys, a Kampala, a causa d'un avortament il·legal mal realitzat. El seu cos va ser trobat en un pantà. Segons l'Institut Guttmacher, una organització estatunidenca de defensa, la legislació ugandesa permet l'avortament en certs supòsits, però s'interpreta i aplica de manera desigual i és ambigua quant al tipus de pacients que poden acceptar els prestadors de serveis d'avortament. El 2014 la policia ugandesa va investigar 2.578 casos d'avortament il·legal.

CAUSA DE LA MORT: AVORTAMENT IL-LEGAL, BRASIL

A l'agost de 2014 moria la Jandyra, de 27 anys, a Rio de Janeiro, a causa d'un avortament clandestí mal executat. El seu cos va ser trobat posteriorment, cremat i esquarterat, probablement pels qui van practicar l'avortament, per evitar-ne la identificació. La germana de la Jandyra va declarar a la premsa que "moltes persones l'han criticat i han dit que es mereixia morir. Jo tambéestic en contra de l'avortament, però ella l'ha pagat car".

CAUSA DE LA MORT: AVORTAMENT DENEGAT, ARGENTINA

Al novembre de 2006 a l'Ana María, de 19 anys, li va ser denegada la quimioteràpia a l'Argentina perquè estava embarassada. Després de mesos d'examen pel comitè d'ètica del seu hospital, la sol·licitud de la jove per al tractament va ser de nou desestimada. L'Ana María va donar a llum l'any següent. El seu bebè va viure només 24 hores. Ella va morir de càncer setmanes més tard. A l'octubre de 2015 el Govern argentí va demanar disculpes i va indemnitzar la família.

CAUSA DE LA MORT: AVORTAMENT DENEGAT, IRLANDA

A l'octubre de 2012, a la Savita, de 31 anys, li va ser denegat l'avortament a l'Hospital Universitari de Galway. A les 17 setmanes de gestació havia desenvolupat una infecció mortal, però els doctors es van negar a extreure-li el fetus mentre a aquest encara li bategués el cor. Va caldre esperar tres dies, i ella va morir pocs dies després. A Irlanda la criatura nonada gaudeix per llei dels mateixos drets que la mare.

RAIGS X AL LABORATORI

Entre 1920 i la dècada dels setanta, a les dones embarassades se'ls feien radiografies a fi de comprovar les dimensions de la pelvis i del fetus, així com la posició d'aquest. El 1956 la doctora britànica Alice Stewart va publicar un estudi epidemiològic en el qual s'establí una correlació entre la utilització dels raigs X i la leucèmia infantil. El treball, desacreditat al principi per altres col·legues i per la indústria nuclear, va ser finalment corroborat per nous informes que mostraven un increment de les anormalitats greus en els nounats que haguessin estat exposats a la radiació.

Kurt Warnekros: *Atlas Diagnóstico Röntgenográfico del Embarazo y del Parto*. Barcelona, Editorial Labor, posterior a 1921.

Museu d'Història de la Medicina de Catalunya.

Alicja, 36 anys, Polònia

“Va ser fa disset anys. Estava encinta del meu tercer fill i patia una miopia greu. Segons tres oftalmòlegs, seguir endavant amb l'embaràs em perjudicaria la vista per sempre. Però a Polònia és molt difícil aconseguir un avortament i el meu hospital es van negar a fer-me'l. La conseqüència va ser que la meua vista va empitjorar horrorosament. El meu cas ha estat examinat al Tribunal Europeu de Drets Humans, que ha condemnat el Govern polonès a indemnitzar-me amb vint-i-cinc mil euros”.

“Un any després de donar a llum vaig patir una hemorràgia retiniana. Ara no puc veure objectes a més de metre i mig. És probable que perdi la visió completament. Tinc oficialment reconegut el grau més alt d'incapacitat i crio sola tres fills amb una pensió de poc més de cent euros al mes. M'indigna, perquè en principi la legislació polonesa permet l'avortament quan corre perill la salut de la mare, però a mi m'ho van negar”.

“El pitjor és que després del judici la gent em reconeix a totes hores, fins i tot quan entro a una botiga. L'Església ha condemnat moltes vegades en públic la meva defensa de l'avortament. Als meus fills a vegades els hi posen deures en els quals es tracta el meu cas. M'ha arribat correu insultant i la meva història està constantment en els mitjans de comunicació. Fins i tot una vegada una organització va fer pública la meva adreça. Com a mesura de seguretat, els meus fills porten un cognom diferent al meu. La meva filla menor és ara activista”.

DÈCADES DE CONDEMNA

Expedients judicials de 17 dones salvadorenques, conegudes com “Las 17”, a les quals es va acusar d'homicidi després d'avortar. Tres d'elles van ser indultades després de passar quatre, nou i dotze anys a la presó. Des de 1998 l'avortament és il·legal a El Salvador en qualsevol circumstància. L'estigma relatiu a l'avortament ha donat lloc a la persecució de dones que avorten o pateixen complicacions obstètriques al marge dels hospitals. Segons l'Agrupació Ciutadana d'El Salvador per la Despenalització de l'Avortament, entre 2000 i 2014 més de 250 dones van ser denunciades a la policia per avortament. D'entre elles, 147 van ser jutjades, 26 van ser condemnades per assassinat i 23 per avortar.

LA MANUELA CONTRA EL SALVADOR

L'any 2008, en una regió rural d'El Salvador, la Manuela, mare de dos fills, va perdre la criatura en donar a llum al vàter exterior de casa seva. Alarmada, va aconseguir tornar a l'habitatge i demanar ajuda. Una vegada hospitalitzada, va ser emmanillada al llit durant un mes com a sospitosa d'haver avortat per amagar una infidelitat. Feia set anys que el seu marit havia abandonat la família. Al final, la dona va ser condemnada a trenta anys de presó per homicidi. Des de 2006 la Manuela havia estat queixant-se d'uns mals de coll que, com després es va saber, eren deguts a un càncer limfàtic no diagnosticat. Aquesta va ser la causa de l'avortament i també de la seva mort a la presó el 2010.

Guadalupe, 26 anys, El Salvador

“Vaig ser violada quan tenia disset anys i vaig quedar embarassada. Pocs mesos després vaig tenir una emergència obstètrica a la casa on treballava. La senyora no em va permetre tornar amb la meva família i em vaig desmaiar en el meu dormitori. Jo volia tenir la meva filla. No sé què en va ser d'ella. A la meva família mai la hi van lliurar. A mi em van condemnar a trenta anys per homicidi i vaig passar set anys i set mesos a la presó fins a l'indult. El dia del meu alliberament va ser un moment de gran alegria. Havia estat una baralla molt llarga i els advocats no van deixar de visitar-me i tenir-me al corrent de la situació. Ara tinc una filla recent nascuda i estic encantada de ser mare”.

TRAÏCIÓ HIPOCRÀTICA

El febrer de 2015 una dona de 19 anys va prendre píndoles abortives a São Bernardo do Campo (Brasil), i després va acudir a l'hospital amb dolors abdominals. Un cop tractada, el metge va cridar la policia, que la va emmanillar al llit i la va obligar a confessar. Al Brasil l'avortament és il·legal en gairebé totes les circumstàncies, i s'han donat casos de doctors que han trencat el codi de confidencialitat denunciant les dones que intenten avortar. Algunes pacients acusades d'intent d'avortament han romàs detingudes en hospitals durant setmanes i fins i tot mesos.

5

PLOR DE JESÚS PER UN NEN AVORTAT

L'Església ortodoxa creu que la vida comença amb la concepció i que l'avortament és un assassinat. Si una dona, la vida de la qual corre perill, interromp el seu embaràs, no serà excomunicada pel pecat, encara que sí que haurà de confessar-lo i complir una penitència. A l'Islam, la creença és que el fetus té ànima vivent només al cap de quatre mesos. L'avortament després d'aquest termini no hi està permès.

MIZUKO JIZŌ

Aquests petits monuments dedicats als fetus avortats reben el nom de *mizuko jizō* (*mizuko* o 'nens de l'aigua' protegits per la deïtat *Jizō*). Vestits amb robes, capells i pitets de color vermell, estan presents en els temples budistes i taoistes del Japó, Corea del Sud i Taiwan. En la cerimònia japonesa per les dones que han avortat voluntàriament o involuntàriament, o per aquelles el bebè de les quals ha nascut mort, els pares fan una ofrena a Jizō, una deïtat que protegeix els nens, especialment aquells que moren abans que els seus progenitors. Al Japó l'avortament és legal, durant les primeres vint-i-quatre setmanes de gestació, en circumstàncies molt limitades. De les dues-centes mil dones que avorten cada any al país, la majoria sol al·legar dificultats econòmiques. El Japó va ser, el 1999, l'últim dels estats membres de l'ONU a legalitzar la píndola anticonceptiva.

AVORTAMENT A LA FORÇA I DESPRÉS L'EXILI

G. Y. L i el seu marit es van veure forçats a exiliar-se després de violar la política xinesa del fill únic. Segons la seva declaració davant el Comitè d'Afers Exteriors de la Cambra de Representants estatunidenc, G. Y. L es trobava embarassada de vuit mesos d'un tercer fill quan al maig de 1995 va ser interpel·lada al carrer per una dona que li va demanar el seu "permís de naixement". G. Y. L va admetre que no el tenia i va ser obligada a entrar en un furgó. Allí algú amb una màscara de cirurgia va palpar-li el ventre per localitzar el bebè i el va matar introduint per l'abdomen de G. Y. L una llarga agulla. Ella va identificar la dona i les persones del furgó com a membres de la Comissió de Planificació Familiar xinesa.

AVORTAMENT A LA FORÇA I DESPRÉS ESTERILITZACIÓ

Al maig de 2008 uns funcionaris xinesos van treure Z. W. F. de casa seva per la força. Estava embarassada de nou mesos. Segons el seu testimoniatge davant l'organització nord-americana de defensa All Girls Allowed, va ser portada a un hospital local on se li va provocar un part prematur mitjançant una injecció. L'endemà el bebè havia

desaparegut. En el mateix hospital, li van extirpar l'úter, el coll uterí, les trompes de Fal·lopi i l'ovari dret. Amb 39 anys d'edat, la dona es troba ara immobilitzada en una cadira de rodes amb un greu trastorn renal a causa de complicacions derivades de la cirurgia.

AVORTAMENT A LA FORÇA I UNA FOTO VIRAL

Al juny de 2012 la família de F. J. va penjar una imatge de la dona en un hospital amb un nen que havia nascut mort. La foto es va fer viral i va atraure l'atenció internacional sobre el fenomen dels avortaments forçosos practicats per mandat oficial a la Xina. En quedar embarassada, F. J. i el seu marit van infringir la política nacional del fill únic, un delictes castigat amb multa de 40.000 iuans. Sense poder abonar la sanció, F. J. va ser segrestada i se li va administrar, en contra de la seva voluntat, un fàrmac abortiu. Estava embarassada de set mesos. A l'octubre de 2015, al cap de 36 anys d'estar vigent, la Xina va revisar la seva política de natalitat per a permetre que les parelles casades tinguessin dos fills.

6

“LA DONA MÉS MALVADA DE NOVA YORK”

Ann Lohman, coneguda també com a Madame Restell, va desenvolupar durant 40 anys a Nova York una carrera de metgessa per a dones desesperades. El 1847 va ser condemnada per dur a terme avortaments i es va passar un any a la presó. Va tornar a ser detinguda per la mateixa causa al començament de 1878. Més tard, la seva donzella la va trobar morta a la banyera, on s'havia tallat el coll.

PURVI PATEL

Al febrer de 2015 Purvi Patel va ser sentenciada a Indiana (Estats Units) a 20 anys de presó després de confessar haver abandonat en un abocador, dos anys abans, el fetus del seu bebè nascut mort. Patel havia pres unes pastilles abortives comprades il·legalment per internet a una farmàcia de Hong Kong. «La família ens matarà a mi i a ell», deia en un missatge a una amiga quan va saber que estava embarassada. «No estic preparada». Patel va ser posada en llibertat dos anys més tard, quan un tribunal d'apel·lació va revocar la condemna per feticidi.

ANNA YOCCA

Al setembre de 2015 Anna Yocca, de 31 anys, va intentar provocar-se ella mateixa un avortament amb un penja-robes a Tennessee (Estats Units). Alarmats per la forta hemorràgia, ella i la seva parella van acudir a un hospital on va donar a llum un nen de 700 grams. El bebè va sobreviure i el van donar a acolliment familiar. Al desembre de 2015 Yocca va ser incriminada per intent d'homicidi. La imputació va ser finalment desestimada, però se la va acusar de tres altres delictes: agressió greu amb arma (el penja-robes), intent d'induir un avortament i intent d'avortament criminal. Yocca es va reconèixer culpable del segon càrrec a canvi de la seva immediata posada en llibertat.

BEI BEI SHUAI

Al març de 2011 Bei Bei Shuai, de 36 anys, va intentar suïcidar-se a Indiana (Estats Units) ingerint raticida. Es trobava en la 33ª setmana de gestació. Va sobreviure i va donar a llum mitjançant una cesària d'urgència, però el bebè va morir dos dies més tard. Shuai va passar 435 dies a la presó, acusada "d'homicidi fetal" i intent de feticidi. Després de l'enrenou causat per aquesta imputació, els fiscals estatals li van oferir retirar els càrrecs si es reconeixia culpable d'una falta d'imprudència temerària amb resultat de mort.

7

LA SANTA DE L'AVORTAMENT

Santa Gianna Beretta Molla (4 d'octubre de 1922 - 24 d'abril de 1962) va ser una pediatra italiana que va rebutjar l'avortament durant el seu quart embaràs, malgrat que la continuació de l'embaràs podia causar-li la mort. Va ser canonitzada pel Papa Joan Pau II el 2004, i és la santa patrona de mares, metges i bebès no nascuts.

365 DIES DE PERDÓ

El 8 de desembre de 2015 va començar el Jubileu Extraordinari de la Misericòrdia, un període sant d'un any durant el qual el Papa Francesc va donar butlla a tots els capellans catòlics del món per a perdonar el pecat d'avortament. Al novembre de 2016 el Papa va autoritzar els sacerdots a perdonar indefinidament el pecat d'avortament, encara que continua estant considerat "un pecat greu, ja que acaba amb la vida d'un innocent". Segons el paràgraf 58 de l'encíclica *Evangelium Vitae* (1995) de Joan Pau II, l'avortament és "un assassinat" i les dones que avorten han de ser excomunicades.

SALA AUDIOVISUAL

El novembre de 2016, a petició de l'autora, M.va confessar el seu avortament a un sacerdot catòlic a Bolonya, Itàlia. Aquesta és una transcripció de la seva conversa.

8

INSTRUMENTAL MÈDIC GINECOLÒGIC PROCEDENT DEL MUSEU D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA DE CATALUNYA

Des del segle XVII, els homes cirurgians van iniciar un procés de disputa pel control mèdic del part: els llibres, amb els seus textos i il·lustracions, i les sales de dissecció, amb l'accés al cos nu i mort de la dona i als instruments, esdevingueren el mitjà de creació de coneixement del nou saber obstètric. A Catalunya, el Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona, des del 1764, i la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona, des del 1843, van jugar un paper fonamental en aquest procés.

Els embriòtoms, els osteòtoms, les pinces, les xeringues, els espèculums, els pessaris, les curetes, els fórceps o les ventoses mostrats en aquestes vitrines són instruments que bé podrien haver tingut un ús tant en el part com en possibles avortaments duts a terme per metges i llevadores.

Museu d'Història de la Medicina de Catalunya, 2019.

9

TERRORISME ANTIAVORTAMENT

Des que els Estats Units va legalitzar l'avortament el 1973 els extremistes antiavortament han comès en aquell país més de 300 actes de terrorisme, entre incendis, col·locació de bombes i assassinats. Des de 1977 les clíniques de planificació familiar estatunidenques han estat assetjades per piquets en més de 252.470 ocasions i s'han practicat 34.000 detencions de manifestants antiavortistes que bloquejaven l'entrada a les clíniques. Els responsables de portar a terme avortaments han denunciat més de 16.000 casos de missatges d'odi per correu o d'assetjament telefònic i 545 amenaces de mort. Hi ha hagut almenys 11 assassinats i 26 intents d'assassinat relacionats amb l'extremisme antiavortament. En els cartells d'“Es busca” que pengen els extremistes antiavortistes estatunidencs es donen a conèixer dades personals i familiars dels qui se sospita que porten a terme avortaments. El 2009 un doctor anomenat George Tiller va ser acusat de portar-ne a terme en un d'aquests cartells i, més tard, a Wichita (Kansas), va morir tirotejat mentre estava a l'església. El seu assassí, Scott Roeder, va acabar confessant. Va ser condemnat per assassinat en primer grau i per atemptat amb agreujants.

EXÈRCIT DE DÉU

Cartell de cerca per l'FBI de Clayton Waagner, membre d'un grup extremista antiavortament, Army of God (“Exèrcit de Déu”). «M'és igual si ets infermera, recepcionista, comptable o bidell; si treballes per a l'avortista assassí et mataré». És el que va escriure Waagner en un missatge en la pàgina web del grup. Després d'haver enviat 554 cartes que contenien fals àntrax, Waagner va ser condemnat el 2003 per amenaces amb ús d'armes de destrucció massiva, entre d'altres càrrecs.

ANYELLS DE CRIST

Cartell de cerca per l'FBI de James Kopp, membre d'un grup extremista antiavortament, Lambs of Christ (“Anyells de Crist”). El 2003 Kopp va ser condemnat per l'assassinat del doctor Barnett Slepian a la seva casa d'Amherst (Nova York). Posteriorment va ser també condemnat a nivell federal per infringir la llei, de 1994, de llibertat d'accés a les entrades de clínica. Kopp va rebre la sentència màxima: cadena perpètua amb un període de 25 anys d'exclusió de l'aplicació de la llibertat condicional.

MISSATGE DE VEU, FLORIDA CLÍNICA D'AVORTAMENT

"Els manifestants m'assetgen verbalment, i a tot el personal, sempre que hi són, que és aproximadament tres vegades per setmana a Orlando. Aquest és un dels mètodes d'assetjament més personals que he viscut; em vaig sentir incòmode quan vaig escoltar el missatge i encara em passa quan el torno a escoltar".

Personal de la clínica, 28 d'agost de 2015.

REU N. 5603: DR. WILLIAM H. JOHNSON

Al maig de 1910, el doctor William H. Johnson, de Nebraska (Estats Units), va ser declarat culpable d'haver dut a cap un avortament il·legal, el resultat del qual havia sigut la mort de la jove de 16 anys Amanda Mueller. Va ser condemnat a dos anys de treballs

forçats. El 14 d'abril de 1911 se li va concedir la llibertat condicional gràcies al perdó que li va atorgar el governador de l'estat i va ser posat en llibertat el 25 d'abril d'aquell mateix any.

REU N. 14681: DR. FENNER

El 1941 el doctor Fenner va ser acusat de feticidi a Nebraska (Estats Units) i condemnat a 16 mesos de treballs forçats. El metge va negar haver portat a terme l'avortament en qüestió, però sí que va admetre haver efectuat "un raspat" a una pacient. Va al·legar que d'una altra manera la dona podria haver mort d'infecció.

FITXA POLICIAL D'UNA LLEVADORA

La llevadora brasilera Maria Berlimont, que exercia la medicina sense estar titulada, va ser acusada de practicar avortaments de forma il·legal. «Malgrat la [actual] condemna pública tant de les dones com dels qui practiquen els avortaments, la llei persegueix molt més aquests últims. L'acció policial i les informacions periodístiques se centren en les clíniques il·legals però guarden silenci sobre les dones que recorren a aquests serveis il·legals d'avortament».

FRANÇOISE

A la Françoise, de setanta-sis anys, se la coneix com l'àvia de l'avortament modern a Europa. Quan avortar era il·legal a gairebé tota Europa, va muntar xarxes clandestines per a fer avortaments. Els va fer ella mateixa i va ensenyar les seves tècniques a França, Espanya i Itàlia. Afirmar que tota la seva vida d'activisme ha estat una vocació. La seva divisa és: "Si tens un poder, tens també una responsabilitat". La seva filla Julie atén casos d'avortaments tardans per tot el món. L'avortament va ser legalitzat a França el 1975, a Itàlia el 1980 i a Espanya el 1985.

"Entre 1973 i 1992 vaig dur a terme uns cinc mil avortaments. No sé exactament quants. Vaig començar per casualitat, quan tenia trenta-dos anys. Estava esmorçant amb una amiga i ella em va preguntar:

'Vols venir amb mi?'

'Sí, a què?', vaig dir.

'A fer uns avortaments'.

"Quan vam arribar hi havia tres dones esperant. Quan va ser el torn de la segona, la meva amiga em va preguntar si volia fer-li la dilatació. Li vaig dir que sí. Vaig aprendre'n sobre la marxa, allí mateix. La meva amiga ho havia après en un llibre, un fullet en anglès que estava traduint. En aquella època l'avortament encara era il·legal a França.

"A Marsella les reunions del Moviment per la Llibertat de l'Avortament i la Contracepció (MLAC) s'anunciaven a la premsa: el dimarts, a les nou del matí, en aquella o altra adreça. Allí ens reuníem i les dones exposaven els seus problemes. Després, una d'elles prestava el seu domicili a les altres i allí es duien a terme els avortaments.

“A França, Itàlia i Espanya les dones acudien a nosaltres amb problemes i casos molt diferents, amb o sense fills, amb o sense diners. Qui era jo per a triar? Vam decidir acceptar-les a totes, sempre que els embarassos no passessin de les dotze setmanes.

“Recordo una noia que va venir sola i molt trista. Un amic de l'amfitriona la va veure i van començar a parlar. De sobte ell es va aixecar i va tornar amb una rosa per a la noia. Quan a ella li va arribar el torn d'avortar, ell va estar tocant el piano. Les qualitats de les persones que m'acompanyaven eren molt més importants que la tècnica.

“Hi havia dones que venien demanant ajuda i que deien que estaven en contra de l'avortament. Quan se'ls preguntava per què acudien allí, sempre tenien motius. Igual que totes les altres. D'Itàlia hi va haver una jove el pare de la qual dirigia el partit feixista, el Moviment Social Italià. Ell estava disposat a pagar-li l'avortament a Londres perquè ningú se n'assabentés. Tot aparença. Al final la noia va avortar amb nosaltres.

“Després que França legalitzés l'avortament, l'advocada Gisèle Halimi ens va demanar que ensenyéssim a altres a dur a terme avortaments. Primer a Gènova i després a Mestre, Florència i Torí. Jo vaig venir després a València i aquí vaig seguir amb la meva consulta. Es feia sempre de la mateixa manera: una dona prestava casa seva a quatre, cinc o deu altres dones per a fer l'avortament a la taula de la cuina. Tot es preparava molt bé, amb tovalloles i llençols. Primer se servia un cafè amb llet i així les dones podien conèixer-se entre si i nosaltres a elles.

“En si, la tècnica per a avortar [per aspiració en buit] era molt senzilla. Però quan la dona està nerviosa és impossible perquè els músculs se li contreen i tot es complica. Per això el primer era fer que totes es relaxessin. Una vegada relaxades tot resultava molt més fàcil. Era un acte en comú. En acabar beviem cava i ho celebràvem.
I per què no?

“Crec que el més difícil és la decisió. En quedar encinta la dona es planteja: ‘l ara què faig?’ Una vegada presa la decisió, la resta ha de fer-se amb molta delicadesa, al més suaument possible.”

CARTA ABANS D'UN AVORTAMENT

El 1928 una mestra d'escola brasilera de 22 anys, anomenada Philomena, va escriure una carta a la seva parella, Romeu, avisant-lo que estava a punt de sotmetre's a un avortament il·legal en una clínica de Rio de Janeiro. Tal com ella pronosticava, no va sobreviure a la intervenció. Philomena escrivia: «Vaig fer el que em vas aconsellar fer i el que haig de fer, no només perquè no podia deixar aparèixer la petjada d'un amor il·lícit, sinó també pel gran amor que et professo. No em trobo bé i pot ser que no sobrevisqui a tant dolor; si fos així, et demano que perdonis [els meus] innumbrables errors, que només per amor he comès».